

दिनेश गुणे

वेष्टन : 'गेम चेंजर' देशाची नवी कहाणी!

ੴ

का

पताता है कंसाटोंवा काल कठिणच असते। मग ता पुद्धरिस्थी असो, वा महामारीसारखे भीषण संकट असो। या काळात समाजमन काहीसे संभ्रमित असते, कानावर आदलगाण्या वेगवेगळ्या, कथीकधी अनधिकृतपणे तर कधी जाणीवपूर्वक परसरवित्या जाणाच्या बातप्पा किंवा माहितीमुळे नेमके खेरे काय याची खाली होत नसल्याने संशयग्रस्तही असते। अशा काळात, समाजाला किंवा प्रत्येक व्यक्तीला आश्वस्तपणे व्यस्त राहण्याची संधी शोधणे हे एक आव्हान असते आणि एखाद्या क्षुल्लक विचारातून त्या आव्हानाची बीजे अंकुरतात। पंतप्रधान नंदेंद्र मोदी हे एक चिंतनशील व्यक्तिमत्त्व आहे आणि सर्वसामान्य माणसे सहसा ज्या गोष्टीचा गांभीर्यनि सखोल विचार करत नाहीत, त्या गोष्टीकर ते सातत्याने चिंतन करत असतात, ही बाब नाकारता येत नाही। गेल्या दहा वर्षात त्यांनी भारतीय समाजासमोर मांडलेल्या अनेक मुद्यांतून त्यांच्या चिंतनशील वृत्तीचे पुरावे स्पष्ट झाले आहेत। पंतप्रधानपदाची सूर्यो हाती घेतल्यानंतरच्या आपल्या पहिल्याच प्रकट चिंतनात त्यांनी स्वच्छतेचे महत्त्व अधोरेखित करणारा संदेश एका महत्त्वाच्या मंचावरून दिला, तेव्हा अनेकांच्या भुवया काहीशा उंचावत्या होत्या। पंतप्रधानपदासारख्या श्रेष्ठ पदावरील व्यक्तीने स्वच्छतेसारख्या बाबीला एवढे राष्ट्रीय महत्त्व दावे, याचे अनेकांस आश्चर्य वाटले होते, पण त्यांच्या त्या संदेशातून 'स्वच्छ भारत' नावाची शासकीय स्तरावरीत एक मोहीम सूरु झाली आणि बघता बघता देशात त्याचे चळवळीत रूपांतरही झाले। मोदीयांनी पहिल्यांदा स्वच्छतेचे महत्त्व अधोरेखित केले तेव्हा कृतचित त्याचे भविष्य फारसे कोणास उमागले नसावे

जन्मदात्या मातापाप्याना उदरनवाहासाठी रात्रोदास भटकता करणे भाग पडत असेल, शिकार किंवा रानोमाळ प्रसरलेल्या निसर्गातून पोषणमुळे असलेले अन्न शोधण्यासाठी वणवण करताना, कुटुंबातील लहान मुलांचा सांभाळ करणे सर्वाना शक्य होत नसेल. अशा वेळी, मुलांनी स्वतःच आश्वस्तपणे घरी थंबावे आणि त्या काळात त्यांना एकटेपणा जाणवू नये याकरिता काही चिंतनशील मनांनी खेळण्यांचा शोध लावता असावा. दोरीता धरून सरसर उतरणाऱ्या माकडाची लाकडी प्रतिकृती खेळण्याच्या रूपाने पहिल्यादा एका मुलांच्या हातात आली, तेव्हा त्याच्या डोळ्यात उमटलेली आनंदाची चमक किती तेजस्वी असेल, याची आज आपण कल्पना करू शकत नाही. खेळणे नावाच्या प्रकाराचा तो पहिला शोध ही मानवी जीवनशैलीतील क्रांतीच्या पवरचि पहिले पाऊल ठरले आणि पुढे खेळण्याच्या विश्वात मुलांना ख्यविण्यासाठी नवनव्या शोधांची मालिका सूरु झाली. प्राणी, पक्ष्यांच्या आकाराची लाकडी खेळणी, शेती किंवा संसारोपयोगी वस्तृतीची ओळख करून राहणार नाही, हा विचार पंतप्रधानानी मांडला. भारतातल्या मुलांना नवनवीन खेळणी कशी मिळू शकतील, खेळणी उत्पादनाच्या क्षेत्रात भारत हे केंद्र कर्से बनू शकेल, यावर विचारमंथन सुरु झाले.

कोणतेही खेळणे हे मुलांची ऑर्किटिक्युटी वाढवणारे असते, तसेच ते आपल्या आकांक्षांना पंख लावणरेही असते. खेळणे हे केवळ मन रमवणरे किरकोळ साधन नाही. एखाद्या खेळण्यामुळे मनाचे पोषण होते. जे खेळणे अपूर्ण आहे, ते सर्वात चांगले, उत्कृष्ट खेळणे असते. कोणतेही खेळणे खेळत खेळत पूर्ण करण्याने बुद्धीचा विकास होतो, ही बाब मोदीयांच्या मनात शर करून गडिनी होती आणि बॅन्नीला चालना

खेळण्याच्या बाजारपेठत आपला भागादार कमा आह, हा गोष्ट पंतप्रधान मोदी यांनाच खटकत होती... कदाचित यातूनच, खेळण्याच्या बाजारपेठेतील स्पर्धेत उतरण्याची भारताची महत्त्वाकांक्षा जागी झाली. खेळणी बनविण्याच्या क्षेत्रात उतरून आपण आपला गौरवशाली भूतकाळ पुरुहा एकदा वर्तमानात आणू शकतो आणि त्यातून आपले स्वर्तीम भविष्याही निर्माण करू शकतो, हा विश्वास मोदीयांनी दिला आणि स्टार्ट अप उद्योगक्षेत्राता आवाहन केले... 'टीम अप फॉर टॉईंज' - चला, सर्वजण मिळून खेळणी बनवू या! आता 'लोकल' म्हणजे, स्थानिक खेळांसाठी व्होकेल होण्याचा हा काळ आहे... मुलांसाठी नवीन प्रकारची, पर्यावरणाला अनुकूल असतील अशी, उत्तम दजची खेळणी आपण बनवू या. यातून मुलांचे बालपण सम्पूर्ण होऊन ते अधिक उमलून येईल...

आता संगणक आणि स्मार्टफोनच्या पुगात कॅम्प्युटर गेम्स लोकप्रिय आहेत. हे खेळ मुलांबरोबर प्रौढांनाही आवडतात. या खेळांना देशांतर्गत कल्पना, संकल्पनांचा साज दिला, आपल्या या समृद्ध इतिहासाचे कोंदण चढविले, तर संगणक क्षेत्रातील या खेळांच्या उद्योगात आपण आधारी घेऊ शकतो, हे लक्षात घेऊन 'आत्मनिर्भर भारत' अभियानामध्ये आभासी खेळांच्या निर्माती क्षेत्रातील संधीचा फायदा घेण्यासाठी प्रतिभासाली युवाशक्तीच्या सर्जनशीलतेला मोदीयांनी साद घातली. आपल्या एकत्रित प्रयत्नातून अशा उद्योगांत उभे राहणारे आजचे लहानलहान स्टार्ट अस उद्योगांमध्ये रूपांतरित होतील आणि जगात भारताची नवी ओळख निर्माण होईल, असा नवा आत्मविश्वास दिला.

आज प्राच तर्षांतर्गत मासो तल्लन पाहाताना प्रका नव्या ज्ञालला वाढ हा त्या स्वनपूर्तुचा स्पष्ट पुराणा ठरला आह. जगभारातील मोठ्या खेळणी कंपन्या आज चीनऐवजी भारतात तयार झालेल्या खेळण्यांचा पहिली पसंती देऊ लागत्या आहेत. येत्या आठ वर्षात खेळण्यांच्या बाजारपेठेतील भारतीय उद्योगाची उलाडल ४.४० अब्ज डॉलर्सचा टप्पा गाठेल असा अंदाज व्यक्त होत आहे. भारत हा या क्षेत्रातील 'गेम चॅंजर', 'पॉर्ट हाऊस' म्हणून पुढे आला असून, जागतिक ऑडिओ विड्युअल आणि मनोरोजेन (वेहज) २०२५ या पहिल्याच जागातिक शिखर परिषदेचे यजमानपद मिळवून या क्रांतिपवरचे पुढचे पाऊल पडले आहे. महाराष्ट्र दिनाच्या मुहुर्तवर, गेल्या १ मे रोजी मुंबईत भरलेल्या वेहज परिषदेच्या उद्घाटन सोहळ्यात पंतप्रधान नंदेंद्र मोदीयांनी दिला, सर्वजण मिळून खेळणी बनवू या! आता 'लोकल' म्हणजे, स्थानिक खेळांसाठी व्होकेल होण्याचा हा काळ आहे... मुलांसाठी नवीन प्रकारची, पर्यावरणाला अनुकूल असतील अशी, उत्तम दजची खेळणी आपण बनवू या. यातून मुलांचे बालपण सम्पूर्ण होऊन ते अधिक उमलून येईल...

तापां कदाचित त्याचे प्रावधं फारस काणास उमगाल नसावा. अशाच चिंतनशील स्वभावातून सुमारे पाच वर्षांपूर्वी त्यांनी मांडलेल्या विचाराची बीजे आता देशात रुजली आहेत, एवढेच नव्हे, तर त्याचे वक्षात रूपांतरी ही ज्ञाले आहे. आज मागे वळून पाहाणाऱा, हे अविश्वसीय वाटेल, पण ते खाले आहे....

— भगव द्वाक्षरायांनां देश आणे सामीक्षन पाक अप्लेड्या

आणे समूहाप्रेय माणसास अलगांव राहणे पाणे पूळ लागत. घरबसत्या सारे व्यवहार पार पाढण्याची कोस्ठी सुरु झाली आणि जीवनशीली बाजाच बदलून गेल्याने, आजच अस्वस्था, सुरक्षित काळात काय करावे या विचाराने अनेकजण सैरभैरवी ह्याले. सर्वात मानसिक हात मुलांवे होत होते. मैदानावर, सपांगावृत्ते प्रकाश यांना ऐसाप्राप्तावादप्राप्त्या दिसावांत घटावत वाटणाऱ्या एका प्रवासाकी सुरुवात होजून पुढाऱ्या पाच वर्षांत ते दाववारीची अप्पे देवावाना अवृत्तकाळ गंगार्दीगुरे संस्कृ-

याच्या मनात रुद्र करून राहाणा हाता आणि बुद्धाला चालना देण्या खेळण्याची निर्मिती देशात करण्याचा आग्रह त्यांनी धरला. मुलांच्या सजनशीलता वाव देणाऱ्या, जीवनातील वेगवेगश्च पैतूंवर प्रभाव टाकण्याचा बाबी खेळण्यांच्या माध्यमातून आणता आल्या पाहिजेत, हा विवार पुढे राशीचे शिश्यांमधील प्राप्ताना भाषा यांत्राचा असिं नापांना ऐसाच्या

... अज वाच विनांतर माग वळून पाहाणाना, एका नव्या कांतीच्या जन्माची कथाबीजे कशी रुजली त्याचा अनुभव घेता येतो. पाच वर्षांपूर्वी, एका संकटाचा काळात मुलांची मने विष्ण्यासाठी काय करात येही लायचा चिंतनातून स्वरूप वर्तन वाटणाऱ्या एका प्रवासाकी सुरुवात होजून पुढाऱ्या पाच वर्षांत ते दाववारीची अप्पे देवावाना अवृत्तकाळ गंगार्दीगुरे संस्कृ-

भारत हा कहाण्यांचा देश आहे. यातीलच एक असलेल्या या गोटीला सुपारे आठ हजार वर्षांचा इतिहास आहे. त्या काळी, म्हणजे सिंधू संस्कृतीच्या काळात भारतात एक नवा शोध लागला होता. पूर्वी कोण्या काळी शोध लागण्याचा वेग अत्यंत मंद होता. कित्येक दशकांच्या अथक संशोधनानंतर, चिंतनातून एखाद्या गरजेचा तोडगा काढण्याची प्रक्रिया सुरु व्हायची आणि जसजशी गरज तीव्र होत जाईल, तसेतसा ती भागविण्याचा मार्ग शोधण्यासाठी धडपड सुरु व्हायची. कारण, प्राचीन दैवंयांची तंत्री शापे असावा काळी सामाजिक संस्कारांना अंग पाडेपासून तांत्री तपीतनावातील नंतरै

घराबाहेर एकत्र जमून खेळल्याबागडण्याच्या दिवसांत घरातच बसून राहावयाची वेळ मुलांवर आली आणि पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या चिंतनास हा मुद्दा सापडला. 'मन की बात' नवाच्या प्रकट चिंतनातून त्यांनी या मुद्दाचे महत्त्व समाजात रुजविण्याचा पहिला प्रयत्न केला. ३० अऱ्गस्ट २०२० या दिवशी पंतप्रधानांची 'मन की बात' घराघरात पोहोचली आणि कठीण काळात मुलांच्या हाती खेळणी मिळाल्यास त्यांना संकटाचा सामना करण्याचे मानसिक बळ लापेल हा मंत्रालयाकांना अंग पाडेपासून तांत्री तपीतनावातील नंतरै

शिक्षण धोरणाचा भाग झाल्या आणि त्यातूनच, खेळता खेळता शिकणे, खेळणी बनविण्यास शिकणे, ज्या ठिकाणी खेळणी बनवली जातात, त्या स्थानाना भेट देणे, या सर्व गोर्जेंच्या अभ्यासक्रमामध्ये समावेश करण्यात आला. देशातील प्रतिभावंत आणि कुशल कारगिरांना खेळणी बनविण्याच्या उद्योगात सहभागी होण्यास प्रोत्साहन मिळावे यासाठी टॉप क्लस्टर, म्हणजे खेळणी बनविण्याची केंद्रे म्हणून विकसित करण्याची कल्पना पुढे आली. कर्नाटकच्या रामनगरमध्ये ते वास्तवातील आले. गेल्याच आठवड्यात मुंबईमध्ये संपन्न झालेल्या 'वैहंज-२०२५' या आंतरराष्ट्रीय स्तरावरीत एका परिषदेत भारताच्या या भरारीचे पुरावे उघड झाले आहेत. 'मन की बात' सारख्या कार्यक्रमातून व्यक्त केलेला एक विचार, त्याचा पाठपुरावा करत, पुढच्याच वर्षी, सन २०२१ मध्ये केंद्र सरकारने आयोजित केलेल्या 'द इंडियन टॉप फेर' उपक्रमातून भारतीय इतिहास, संस्कृती, पौराणिक कथा आणि नीतिमत्रेवर आधारित 'टॉप अण्ड गेम्स' ही संकलनापासून आण्डी शावाची तंत्री तपीतनावातील नंतरै

उद्योगातील नेतृत्वाची क्षमता नावाच्या एका नव्या कहाणीची बीजे वेळ परिषदेतून रूजू घातली आहेत. जागतिक मनोरंजन उद्योगातील नव्या संधींची क्षितिजे भारताने जागसमोर खुली केल्याने, पाच वर्षांपूर्वीच्या स्वज्ञाची वास्तवापर्यंतीची वातचाल उलगडणारा एक व्यापक पट या कहाणीतून उभा राहिला आहे. ही परिषद म्हणजे आंतरराष्ट्रीय प्रतिभा आणि सर्जनशीलतेला सामावून घेण्याच्या जागतिक परिसंस्थेचा पाया ठरेल असा विश्वास मोदी यांनी त्या परिषदेत बोलताना व्यक्त केला होता. त्याचा कटवाण्याचा प्रोत्साहन आवाजेवाचा त्यापासून वेलापासून

गरज हीच शोधाची जननी असते, असाच त्या काळी समाजाचा समज होता. त्यामुळे गरजांची तीव्रता वाढण्याचा वेगच मुळात कमी असत्याने त्या भागाविष्यासाठी नववेवे शोध लागण्याची गरजही फारशी वेगवान झाली नव्हती. अशा काळाच्याही आधी, आठ हजार वर्षांपूर्वी भारतात खेळणी नावाचा एक पंतप्रधानांचा विश्वास हजारो मनांना दिलासा देऊन गेला. महामारीच्या इतक्या दीर्घ काळात धरामध्ये राहन मुले आपला वेळ कसा घालवत असतील, या प्रश्नाचे उत्तर शोधण्यासाठी पंतप्रधानांनी चिंतन सुरू केले आणि गांधीनगरच्या ‘चिल्ड्रेन युनिवर्सिटी’त मुलांच्या चन्नापटना, आंध प्रदेशात कोडापल्ली, तामिळनाडूतील तंजौर, आसामातील धुबरी, उत्तर प्रदेशात वाराणसी, अशी अनेक ठिकाणे निश्चित करण्यात आली. जागतिक स्तरावर खेळणी उलाढाल सात लाख कोटीपेक्षाही जास्त आहे, पण ज्या देशाकडे इतकी समृद्ध मांडण्याकरिता सर्जनशील मनांना केलेले आवाहन आणि लगेच खेळांच्या जगातील या विश्वातील पदार्पणाचे पहिले पाऊल हा टप्पा म्हणजे गेम चेंजर वाटचालीची कहाणीच आहे. या कहाणीनेच चीनमधून होणाऱ्या खेळण्यांच्या आयातीस मागे टाकले आणि भारतातून खेळण्यांची निर्यात होऊ लागली. नव्या कहाण्यांच्या शोधात असलेल्या जगाला देण्यासाठी भारताकडे भरपूर कहाण्या आहेत. आतापर्यंत भारताने भारतासाठी त्या निर्माण केल्या, आता जगाला देण्यासाठी त्यामध्ये नव्या कहाण्यांची भर घालाली जात आहे. ■ dineshgune@gmail.com

रविवारची पत्रे

युद्ध काळात ज्याठाच
योगदान महत्वाचे

करून आपल्या देशाचे रक्षण करू शकतो. याला कोठीही जायची व परिश्रम घ्यायची गरज नाही.

जिल्हा प्रशासन व जिल्हाधिकारी यांना वय गट ६० ते ७० व ७० वरील, माझी सैनिक, सेवानिवृत्त पोलिस, होमगार्ड, अनिश्चित अधिकारी व कर्मचारी, सशक्त ज्येष्ठ नागरिक आपली नावे, ज्येष्ठ नागरिक मंडळांद्वारे पाठवा. प्रत्येक मनपा झोनमध्ये दर रविवारी मँक ढील, सिंहिल डिफेन्सची माहिती करून घ्या. जास्त परिश्रम नसाऱ्यारी महत्वाची भूमिका आपण बजावू शकतात व आपले देशाचा कठीण काळात सहभाग घेऊ शकतात.

‘ऑपरेशन सिंदूर’ अभिनंदनीय

काळीजिविहीन दहशतवाहांना साथ म्हणजे आत्मघात. जगभारात शेकडे अशा विघातक विचारांच्या संघटना अस्तित्वात आहेत की त्यांना हवा असलेला उद्देश साध्य करण्यासाठी ते निषिप्य मानवांच्या नुसंशपणे हत्या करीत असतात. असे कृत्य करताना त्यांच्या मनात कुठलीही दयामाया असत नाही. या

घेणारे आपल्या आजूबाजूला बरेच असतात. ते यशाच्या शिखारावर असताना आपल्या जीवनातील अपयश देखील सांगतात. आपण त्यातून कसे बाहेर पडलो हा त्यांचा प्रवास प्रेरणा देणारा असतो. कर्नाटकमधील एका कुटुंबातील मुलाचे अपयश त्याच्या पालकांनी साजे केते. पालकांचे मुलावर असलेले नितांत प्रेम यासाठी कारणीभूत ठरले हे निश्चित. परिश्रम करून देखील अपयश आले त्याची मेहनत खरी होती आणि म्हणून केक आणि मिठाई वाटून हा उत्सव साजरा केला गेला. मुलाचा आत्मविश्वास परत आणण्यासाठी हा एक मनापासून केलेला प्रपत्न खोरखर्च कौतकास्पद आहे. मले

● ● ●

भगवान नृसिंह अवतार म्हणजे धर्माचा अधर्मावर विजय!

भगवान विष्णूचा प्रत्येक अवतार हा दुष्ट प्रवृत्तींचा नाश करण्यासाठीच असतो. ११ मे रोजी भगवान विष्णूच्या चौथ्या

अधिक वेगाने सहकाराचे जाळे विस्तारात आले पाहिजे. आज जणकाही हे आधुनिक तंत्रज्ञान आणि सहकार क्षेत्राचा फारसा संबंध नसत्याचे विच्र निर्माण केले जाते. ते अत्यंत चुकीचे ठरते. भारताची एकूण समाजव्यवस्था लक्षात घेतली आणि ग्रामीण भागाच्या सामान्य माणसाच्या गरजा नीट लक्षात घेतल्या तर आंतरराष्ट्रीय वर्षांप्रमाणे भारतातही राष्ट्रीय सहकार प्रसार वर्ष राबवले गेले पाहिजे. तरच केंद्रात निर्माण केलेल्या स्वतंत्र सहकार खात्याचा योग्य तो उपयोग झाला असे म्हणता येउ शकेल.

मधुकर चुटे/९४२०५६६४०४

The image is a composite of three photographs. The first photograph on the left shows the interior of a building that has been severely damaged, with debris scattered across the floor and walls. The second photograph in the center is a close-up of a Hindu deity statue, possibly Lord Shiva, with multiple arms and a third eye, wearing traditional ornaments. The third photograph on the right shows a person from behind, holding a book or document, looking towards the camera.

देणे शक्य आहे. बघ्याची भूमिका घेणे, देशने, सैन्याने काय करावे, शासनाने काय करावे, असे सल्ले मोबाईलवर न देता, जातीयावाद, धर्माधर्मात तेढ निर्माण होणार नाही, याची काळजी घेण्याचे आवाहन सीनियर सिक्हिल कौन्सिलर्फे करण्यात येत आहे. आपला भारत देश, विविध भाषा, जाती, धर्म, पंथ व विविध पक्ष, संघटना, संस्कृतीने नटलेला व बहरलेला आहे. डॉ. बाबासाहेब अंबेडकर यांनी दिलेल्या राज्यघटनेचे, देशाचे रक्षण करण्याची वेळ आली आहे व त्याचे रक्षण करणे आम्हा ज्येष्ठांचे नैतिक असेल ही शाश्वती नाही. आज माणूस, मिळेल त्या मागणि, मिळेल त्या पद्धतीने सुख ओरबाझून घेत असत्याचे अनुभवायला येते आहे. या स्पर्धेत कोण किंती यशस्वी होत आहे, हा स्वतंत्र संशोधनाचा विषय आहे आज काही जण सुख शोधण्यात मन आहेत. काहीजण सुखी आहेत हे दर्शवत आहे, तर काही जण सुखी असत्याचा नुसत्याचा अभिनय करत आहे. पण सुखी असत्याचे समाधान कुणाच्या चेहऱ्यावर ठळकपणे दिसून येत नाही. समर्थ रामदास स्वार्मीना या गोष्टीचे ज्ञान ४१६ केला. त्यासाठी खगंवताला नुसिंह अवतार घेऊ त्याचा नाश करावा लागला. जेव्हा जेव्हा अर्धम वाढोता, तेव्हा तेव्हा धर्माच्या स्थापनेसाठी आणि सज्जनांच्या रक्षणासाठी प्रत्येक युगात ईश्वर अवतार घेतो असे श्रीकृष्ण वचन आहे. आज सर्वत्र अनाचार, अत्याचार, अर्धम वाढलेला दिसतो आहे, दुष्ट प्रवृत्तीची आक्रमणे वाढलेली आहेत. पहलगाम हे त्याचे उदाहरण आहे. यासाठी, हे ईश्वरा खरंच अवतार घे ! आणि तुझ्या वाचनाप्रमाणे धर्माची संस्थापना आणि सज्जनांचे रक्षण करण्याची या अभिनव संस्कृती नैतिक असेल होते.

करतव्य आहे.
सुरेश रेवतकर / ९४२२८३७६५७
● ● ● ●

संघटनेने इस्यायली नागरिकासोबत जे अव्यवहार्य कुकमे कले त्याचा परिणाम आज ते दहशतवादी व पॅटेस्टिनी भोगत आहेत. पहलगाम येथे पर्यटकांचील पाकिस्तानी दहशतवादांनी २६ निष्पाप नागरिकांना त्यांचा धर्म विचारून ठार केले. ठार मारले देवेदेव भारतीय भारती यांनी सांगी सांगी देवेदेव

वर्षांपूर्वीच झाले असावे, म्हणून समर्थ आपल्या श्लोकातून बोध करताना सांगातात,

जगी सर्व सुखी असा कोण आहे।
विचारी मना तुच शोधूनी पाहे।

सार्वांगी दिलिलो तरु दावेदावी सांगी सांगी देवेदेव

कर आणि या भारतात शाती नांदू दे!

रमा देशमुख / नागपूर
● ● ● ●

आहे काय? मित्राना, जेव्हा आपले वाचन नसते तेव्हा इतरांपेक्षा आपण स्वतः फार मोठे आहोत आणि इतर तुच्छ आहेत असा समज करून घेतो. परंतु हा गैरसमज आहे. हे निर्माण कराऱणे प्रथमतः कुटुंब असते, मित्र, समाज, राजकारणी आणि धर्मचे देवेदेव कल्पनी असावात. सामाजिक सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून या

अन्यथा जगाच्या नकाशावरून नष्ट व्हाल

पाकिस्तानची वाटचाल गेल्या अनेक दशकांपासून अराजक, दहशतवाद आणि अस्थिरतेच्या दिशेने चालू आहे. धर्माच्या नावावर स्थापन झालेल्या या देशाने स्वतःच्याच लोकांचा शोषण, अल्पसंख्यकांचा छळ आणि शेजारी देशांविरोधातील घृणापुक्त नीती यावर आपले राजकारण उभं केलं. मात्र आता ही खेळी उलटी ठरत आहे. आजचा पाकिस्तान आर्थिकदृष्ट्या गेलेले भारतीय नागरिक धमाने मुसिलम नव्हते तर ते हिंदू, खिंशन म्हणजेच गैरमुस्लिम होते. ठार केलेल्या पुरुषांच्या बायका विधवा झाल्या. त्यांच्या लेकरांचे पितृत हरवले. वयोवृद्ध माता-पित्यांचे पुत्र त्यांना सोडून गेले. या घटनेनी निंदा व निर्वर्तना करावी तेवढी कमीच आहे. आपला सुहाग हरवलेल्या स्त्रियांच्या कपाळावरील कुंकू व केसांच्या भांगातील सिंदूर हिरवले गेले. त्याचा बदला भारतीय सैनिकांनी पाकिस्तानच्या हृदीत घुसून, 'ऑपरेशन सिंडू'ने घेतला. दहशतवादांचे अडू उद्धवस्त केते. शेकडो दहशतवादांना कंठस्नान घातले. सरकारच्या या 'मौत का बदला मौत' या कृतीमुळे तमाम समर्थनी लिहिलाहा श्लोक मानवी मनाला सांत्वना देतो की या विश्वात सवार्थनि कुणीच सुखी नाही. या जगात मी एकटाच दुःखी नाही हा विचार माणसाला काहीकाळ सुखी करून जातो याचाच अर्थ सुख माणसाच्या विचारात आहे. अनेक जण ज्या परिस्थिती आहे त्याच परिस्थितीत मी सुख्दा आहे. हा एक मनाला सुखावणारा विचार आहे. याचाच अर्थ असा की सुख हे विचारावर अवलंबून आहे.

मानवाच्या सुखी जीवनाचे मूलमंत्र ठरू शकतात असे पाच विचार -

१) ही पृथ्वी केवळ माझ्यासाठी परमेश्वराने निर्माण केली

सहकार क्षेत्राचे सक्षमीकरण होणे आवश्यक

अलिकडेच केंद्र सरकारने स्वतंत्र सहकार मंत्रालय निर्माण केले आहे. परंतु नुसते सहकार मंत्रालय निर्माण करून आणि परिषदा, परिसंवाद आयोजित करून सहकार क्षेत्राचे प्रश्न सुटाणर नाहीत. देशातील प्रत्येक गावामध्ये सहकारी संस्थांच्या वाढीसाठी अधिक प्रयत्न करण्याची आवश्यकता आहे. पण आज परिस्थिती उलट असलेली पाहायला मिळते. सहकारी बँक बंद

ठेकदार इत्यादी असतात. रामायण, महाभारतामध्ये अनुक्रमे प्रभू रामवंद्र व भगवान श्रीकृष्ण यांनी कुठे धर्माच्या (तुम्ही जो समजाता तो) नावाचा उल्लेख केला आहे? धर्म म्हणजे काय, तर मानवी जीवन जगण्याची जीवनशैली होय. या जीवनशैलीत दोन भाग येतात. एक चांगला आणि दुसरा वाईट.

काश्मीर हा भारताचा अविभाज्य भाग आहे आणि तो राहणार. यामध्ये कोणत्याच भारतीयाचे दुमत नाही. आप्ही आमच्या देशाच्या लोकशाहीला, देशाच्या विकासात्मक अस्तित्वाकरिता आणि रक्षणासाठी कटिबद्ध आहोत. 'जिंकू किंग मरू, माणसुकीच्या शत्रुसंगे पुढू आमुचे सुरू'. आप्ही

प्रा. उदय कानतोडे / १४२३६६३७०६

२) या भूतलावर जीवनात ज्या घडामोळी इतरांसोबत घडत
नसून, ती वृक्षांनी निर्माण केली आहे. म्हणून सर्वजन ज्या परिस्थितीत या पृथीवीवर जीवन जगत आहेत, तसेच मला जगायचे आहे. त्यामुळे तक्राकरणे निर्णक आहे. जर असा विचार केला तर तो सुखदायी ठरू शकतो.

३) या भूतलावर जीवनात ज्या घडामोळी इतरांसोबत घडत
नसून, ती वृक्षांनी निर्माण केली आहे. म्हणून सर्वजन राहिलेले नाही. अगदी छोट्या कारगिराला किंवा शेतकऱ्याला कर्ज उपलब्ध करून देण्याची अत्यंत गरज आहे. राट्रीयीकृत बँकापेक्षा अधिक लव्याकपणे काम करणाऱ्या सहकारी संस्था या निश्चितच मदतीचा हात देत असतात. अगदी गरीब गरजून विचारात उत्तरावर नाही. त्यामुळे तक्राकरणे निर्णक आहेत ती टिकून राहणारी असावी आणि ज्या स्तरातून

चालान्या घातक कारवायांकडे आता नजरेआड न करता, सर्जिकल स्ट्राईक आणि आर्थिक प्रहर केले जात आहेत. भारताच्या ऑपरेशन सिंदूर आणि तत्सम कारवायांनी पाकिस्तानच्या असुरक्षिततेचे वस्त्र हरपते आहे. आर्थिकदृष्ट्या पाकिस्तान दिवाळखोरीच्या उंबरठग्यावर उभा आहे. आंतरराष्ट्रीय नापेशी चीन किंवा यौदी अधिकारी गांगाचारकडे गंदव

● ● ●

अपयशातून सकारात्मक संदेश

नुकीतच एक बातमी वाचली. नापास झालेल्या मुलाच्या पालकांनी अपयशाचा उत्सव साजारा केला. खरोखरीच नापेशी चातमी याची तरी तापां पाक सकारात्मक गंदेश

आहेत, त्याच माझ्यासोबत घडत आहेत आणि यापेक्षा खूप काही वेगळ घडणार नाही. त्यामुळे दु-खी होण्याचे काही कारण नाही. हा विचार सुद्धा माणसाला सुख देणारा ठरू शकतो.

३) आयुष्यात उचुकूनी कधी दुसऱ्या व्यक्तीचे अनुकरण करू नये. कारण परमेश्वराने प्रत्येक व्यक्तीला विशेष गुण, रंग, कूप, तंत्रज्ञान, पादान, कूलपत्र, इरींवीरा, पादवते आहे. तापांने

छोट्यात छोटा व्यवसाय करणाऱ्याला तातडीने अर्धसाहाय्य मिळवून देण्याचे काम सहकारी संस्था करीत असतात. परंतु जे सहकारी संस्थांना रिझार्व बैंकच्या मदतीने अधिक आर्थिक साहाय्य उपलब्ध झाले तर कमी व्याजदरात कर्ज उपलब्ध करून देता येऊ शकते. मागील पाच वर्षांत केंद्र सरकारने राष्ट्रीयीकृत वैकल्पिक व्यापारांमध्ये लाप्त कीरींवीरी अर्थिक प्रदर्श केंद्री

पाकिस्तानची कोंडी करता येत असेल तशी करावी. आर्थिक नाकेबंदी, अंतर्गत कलह, भूकमरी, पाणी बंदी, इतर देशांनी कोणतीच मदत करू नये, याकरिता विदेश कूटनीती आणि वेळ पडत्यास जल, थल व वायुमार्गाचा अवलब करून लष्करी कारवाई करावी.

हे पत्र मुद्रक व प्रकाशक कुलभूषणराम रामकृष्ण तरे यांनी सोलापूर तरुण भारत मिडिया लिमिटेड करिता, सोलापूर तरुण भारत कार्यालय प्लॉट नं ए - ३२, छत्रपती संभाजीनगर इंडस्ट्रियल को ऑफ सोसायटी रेल्वे स्टेशन रोड छत्रपती संभाजी नगर ४३१००५ (महाराष्ट्र) येथे छापून दैनिक सोलापूर तरुण भारत कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर येथे प्रकाशित करून छत्रपती संभाजीनगर, जालना, परभणी, नांदेड, हिंगोली, बीड येथील सोलापूर तरुण भारतच्या विभागीय कार्यालयातून वितरीत केले.

प्रबंध संपादक : विवेक घटसासी. मुख्य समुह संपादक : दिलीप यशवंत पेटे. मुख्य संपादक: प्रशांत वर्मनराव माने, दूरध्वनी - ८८८८८८४७२६८
RNI Reg.No 46878/87
stbauranqabad@gmail.com. www.dainiktarunbharat.com, epaper.dainiktarunbharat.com या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या बातम्या व लेख यामधून व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक/संचालक सहमत असतीलच असे नाही. (पी. आर. बी. कायद्यानंसार जबाबदारी)

धाराशिव दिनांक

सोलापूर तस्ण भ्रात, सोलापूर, (महाराष्ट्र) घेथून प्रकाशित केले.
आवृत्ती सातारा, संभाजीनगर, धाराशिव, लातूर, नांदेड, परभणी, हिंगोली, जालना व
बीड (महाराष्ट्र), तसेच विजयपूर, कलबुर्गी, बीदर (कर्नाटक) घेथून प्रकाशित केले.

७ | साप्तवार, १२ मे २०२५

► संक्षिप्त वृत्त...

जाधव गुरुजीच्या जन्मदिनानिमित्त विधिविध उपक्रम

इटकळ, दि. ११ मे -

बाबळगाव येथील ह.भ.प. अशोकराव जाधव गुरुजी बाबळगावकर राज्य उपायक्ष महाराष्ट्र राज्य सेवानिवृत्त शिळंगात व शिक्षकरत कर्मचारी व अधिकारी महासंघ उत्कृष्ट प्रवचनकार उत्कृष्ट कीर्तनकार उत्कृष्ट व्याख्यानकार समाजिक प्रवेषकराव यांचा ६० वा जन्मदिनास ११ मे रोजी विधिसामाजिक व धार्मिक उपक्रमाने मित्र परिवाराच्या वर्तीने साजारा करण्यात येणार आहे.

साजारा करण्यात येणार आहे. हेमप अशोकराव जाधव गुरुजी हे निरेक्ष सेवेच्या माध्यमातून गाव परिसरात पोथी पुराण प्रवचन व कीर्तनाच्या माध्यमातून समाज प्रवेषकन करतात आणि त्यांचाच ११ मे हा जम्म दिस तिथी परिवाराच्या वर्तीने साजारा करण्यात येणार आहे.

४२ व्या वाढदिवसानिमित्त ४२ किरणा किंट वाट्या

मंगफळ, दि. ११ मे -

तुळजापूर तालुक्यातील मंगळु येथील युवा सामाजिक कार्यकर्त बालाजी डोरे यांनी त्यांच्या ४२ व्या वाढदिवसानिमित्त ४२ अनाथ, गोरारीब, शेतकरी, शेमजूर यांना किरणा किंट वारून आगळ्यावेगल्या पद्धतीने वाढदिवस साजारा केला. गेल्या तीन चार वर्षांपैसून हा सामाजिक उपक्रम गवळत असून याचुके एक नवीन ऊर्जा शरीरात निर्माण होत असून आतिक मासांना व अनंद ही प्राप्त होत असल्याचे प्रतिपादन त्यांनी प्रस्तुत व्यक्त करतो. यांच्ये गृह, तांडुल, तेल, मिठ व इतर किरणा साहित्य एकत्रितपणे मिळाल्याने गोरारीबांच्या चेहऱ्यावरही आनंद होता. आगांगेला सामाजिक उपक्रम गवळत्यावृद्ध असूल व परिसरातून कौतुक केले जात आहे.

इटकळ येपील सामाह सोहऱ्याची सांगता

इटकळ, दि. ११ मे -

मोजे इटकळ येथील श्री शंकराज ज्ञानेश्वरी पासायांव अंबडे हरिनाम सप्ताह सोहऱ्याची मोठ्या उत्साहात संगता. प्रतिवर्षा प्रमाणे याही वर्षी अंबडे हरिनाम सप्ताह सोहऱ्यांनी आनंदपत पार पडला. ३ मे ते ९ मे या सप्ताह दिवसाच्या दरम्यान विविध धार्मिक कार्यक्रम पार पडले. शुक्रवार दि. १ मे रोजी सकाळी दहा वाजता गावात ग्रंथ व माझलीच्या प्रतिमेची मिळवणूक काढण्यात आली व दुपारी १२ वाजता कालायाचे कीर्तन आणि हप्पा. आपासांवृत्त महाराज दिंगेवार कर्याच्या हस्ते काला वाटप करण्यात आले. त्यानंतर उपस्थित भावाताना महाप्रसादाद्वारे वाटप करण्यात आले. यांनी यांच्याचे वाटप वाचावात आपासांवृत्त महाप्रसाद रामभक्त शंकर वायभोडे यांच्या वर्तीने देण्यात आला होता. यांवेळी यांच्याचे वाटप करण्यात आले.

उपडाक घारावे रता.गोरारेजे यांच्या हृत्ते उद्घाटन

धाराशिव, दि. ११ मे -

कळंब तालुक्यातील इटकळ येथे नवीन उप डाक घर कार्यालयाचे

उद्घाटन करण्यात आले. कैलास पाटील उपस्थित होते. या किंमतीचे काळंब यांची निवासांनी निवासात आले.

कैलास पाटील श्री आमराजे

निवासांके निवासात आले.

कैलास पाटील श्री आमराजे

निवासांनी निवासात आले.

कैलास पाटील श्री

